

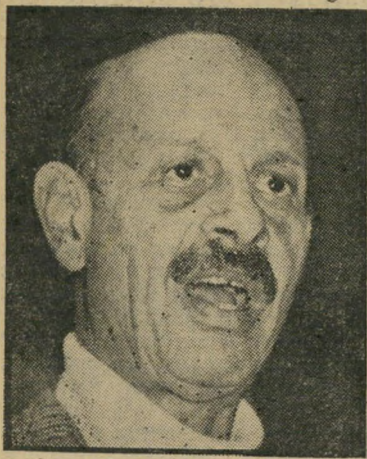
החוויה הישראלית

החרים

בימים אלה הגיעו לארץ עותקים של כתביהעת הסיפורית ביצרון (הוצאת ניסן-איר), המופיע בעיברית ובארצות-הברית. בחוברת מצוי מאמר שנכתב לפני הבחירות לכנסת עליידי איש-הספר היהודי-לוד. אברמסקי תחת הכותרת על הבחירות לכנסת. מסמאמר זה קובע אברמסקי שהספרי-סמור ייגאל ידן אינו יודע עיברית. למרות עיסוקיו בארכיאולוגיה, וכך הוא כותב: "אנשי-הבינה-לעיתים-של-כחירת, הי ירעם לנחש ולמצוא את התוצאות, חור זים ניצחון ניכר לרשימה החרשה דיש, שבראשה הספרסמר ייגאל ידן, ואחריו אלופי-צה"ל לשעבר ואנשי-מעשה בהווה. הרשימה הזאת מתוכנת בין הי-שפאל' יכין הימיון, ומבאן סיכוייה. אנשי דיש תר לים תקוותיהם בפרס' ידן : עוד לא פג קיפסד, לא תש כזה שכפיו. ואצמם, איש שפתיים הוא ידן. אבל, כדבר אחד כמדוד ככל הארכיאולוגים בישראל : לא איש-שפת. כל הנפשות היו במקמד הר-סיני. כיצד איפוא קרה, שלא כל ישראל

יוכני
60000 כרמים

ייגאל ידן
חרים בין חרטים

"עם נפלא עם ישראל : גדול מכל ממצוי לותיו, גדול על אף שריו ומצוליו זיכר-חריו..."

יש להם חלק בעיברית ? זה מעשה מש-כבר הימים : כמעמד הר-סיני עמדנו הפויים ודמטים : חיונו אלה, משקרותי ראשינו דיבר אלינו. אבל נערים שכנו לא יכלו לעמד כחדתי-קודש, לא יכלו נשוא את הרממה. אמרו : עד שיגלה עליי נו הקביה במתן-תורה נלכה נחפרה ונחי שפה אלו מציאות ארכיאולוגית. ועד שהם עופקים בהרסים ניגלה עלינו הקביה ונתן לנו את התורה. אנו, שקיבלנו את התורה, נדע עיברית. הארכיאולוגים הי עיברים חרטים : הם. אבל לא החיוקי בלווחות-הברית.

"ייגאל ידן הוא הרים את חרטים. ארכיאולוג עם ארכיאולוגים. הם כולם לא הפיקו לקבל תורה בהר-סיני. ומאז ועד עתה עוד לא הפיקו. עוד הדרך רב עד נישתם אל העיברית. רכסם אל הני צחון בכחירות וככל עשייה, קצרה יותר ויראית יותר..."

על-כילפנים, נחמתו של אברמסקי היא:
* חרטים -- כינויים הקדמון של הר איסיים, על שהיו קמים עם זריחת החרם השמש. וכשם שמ"חסד" נגדה המילה "חסיד", כך מ"חרט" -- "חרים".

ספריילדים מאת אורי שנולד מתוכנית-רדיו. מתמודד

עם בעיות הפחד של יתומי מלחמת יום-כיפור ומעמת אותם עם החיים

חייית ההחושך

לקחתי אותה, למשל, לגן-החיות ולמזויאון לשבע ונס למזויאון הגדול..."

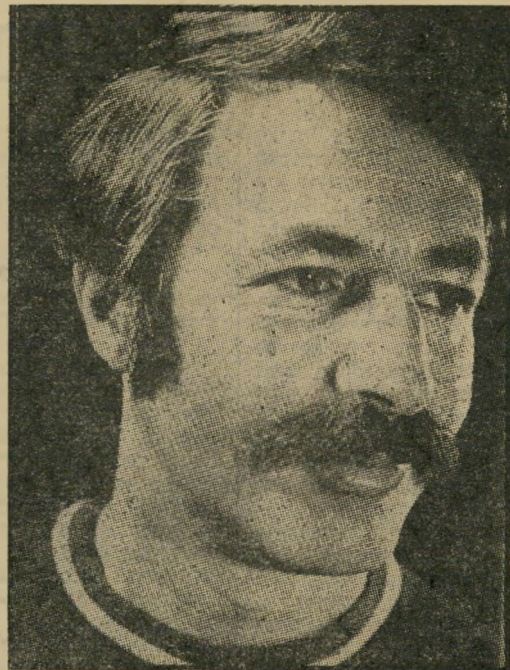
המלך שקט והמלכה דממה

יום בהיר נפל רעם, וחייו של ילד-המספר העתנו : "היתה מילחמה, מילחמת יום-הכיפורים, ואבא לא חור. הוא נהרג במילחמה. אומנם אני כבר לא יכול לספר נו, אבל החיה סיפרה לו על עצמה..." וכאשר מתברר לילד המספר על אודות הקשר שנערך בין חיית-החושך לאביו, הוא מבקש ממנה : "לכי לאבא שלי -- אמרתי לה -- ותגודי לו שאני אוהב אותו מאד ומתגעגע אליו וזה לא בסדר שהוא נהרג..." כעבור זמן שבח חיית-החושך ומספרת לילד : "היא אמרה לי שאבא שלי לא רצה ליהרג, והוא מאד אוהב אותי ואת אבא ואת התינוקת שעדיין לא נולדה. אבל כשיש מילחמה אנשים נהרגים, לפעמים בנים ולפעמים אבות..."

לאחר יצירת יחסי אמן בין הילד-המספר ולבין חיית-החושך, מתחיל הילד להתמודד עם בעיית המוות, עם גרש הסתלקות אביו ממנו : "מייד אחרי שאבא שלי נהרג עדיין לא ידעתי דברים רבים. החשכתי, למשל, שקר לו בקבר. ואולי הוא רעב. אבל החיה הסבירה לי שאנשים מתים אינם דומים לאנשים חיים. אומנם יש זהם שאיך כותבת, בתי-הקברות, אבל זאת איננה כתובת ממש אלא רק מקום שאולי אפשר לשלוח את המחשבות... מאז, כל ערב, אחרי שאבא יוצאת מן החדר ואחרי שהחיה מספרת קה להתנפח והיא כבר מקשיכה, אני מספר לה כל דבר שאני ערשה או חושב, גם אם אני מרוויח או מספיק במספיקים, והיא מספרת את הכל לאבא והיא אומרת שהוא שמח מאד שאני שולח אותה אליו..."

המילחמה שבה נפל אביו הילד-המספר היא עם הער-בים, והנשט מטריד אותו : "אחרי שבעי פים סיפרו לנו שאבא נהרג בימם השני של הקרבות. מאז חיית-החושך שלי דואגת לי יותר ושמרת עלי יותר פלילה, בחלומות. פמיוחד כשאני חולם על הערבים..."

לקראים הצעירים והתהים מגיין הגיעה חיית-החושך לחדר של הילד-המספר, והוא מסביר : "בין הנוכחים גרים המלך שקט והמלכה דממה. הם אינם מדברים, לא אכלים ולא נושמים ורק מביטים בחושך ובאור. חיית-החושך והאור סרות למישמעתם... לפעמים, כשהמלך שקט אי המלכה דממה עולחים אחת מחיית האר שולחם אל כורי-הארץ, עליה לקחת איתה חיית-החושך כדי שתשמע לה כאן צל... ואחרי שהחיות האר מגלגות כאן, על הארץ, את שילוחותן, הן חוזרות אל ממלכת בין הנוכחים, לא שאן לא תמיד חוזרות אחת חיית-החושך שהתלוו אליהן תחילה. וזה מה שקרה לחיית-החושך שלי..."

אורי אורלב

בעיות ישראליות אמיתיות

ועורך לה הכירות עם סביבתו ומערב אותה בחייו : "חיה חיה -- שאלתי אותה -- את יכולה לגרש את הערבי שרודף אחרי בחלומות ? אמא לא הצליחה. דווקא ניסתה. ישבה ליד המיטה שלי ערב אחר ערב והסבירה לי כי הערבים הם בני-אדם בדיוק כמונו. יש להם חורים, אמא ואבא, ואפילו דורים. לאבא יש חברים ערבים. הילדים שלהם לומדים כמוני בכיתת-ספר. הם אהבים אותם ואמא שלהם משכיכה אותם במיטה ושרה להם שירים. בכלל, אמרה אמא, יש ערבים טובים כמו שיש יהודים טובים, וכמו שיש יהודים רעים כך יש גם ערבים רעים. שאלתי את אמא מדוע לעולם לא פא יודעי רע לרדוף אחרי בחלום. אמא אמרה : -- אולי כגלל שעדיין אין לנו שלום..."

עיסוקי של הילד-המספר בחיית-החושך הולך וגובר : "מאז אותו יום עברו ימים רבים, חודשים רבים, והשתנו דברים רבים. עכשיו החיה שלי הרבה יותר משכיכה.

ערבי רודף בחלומות

יתמות מילחמה היא אחת הבעיות הכאובות ביותר בתורה הישראלית, בעייה שסיפורת-הילדים מתעלמת ממנה לחלוטין תוך שהיא מעדיפה להתמסר ליצירת יציר-רות של לאומנות ושינאת ערבים.

מתקלת הנוער בחשות-השידור החליטה להתמודד עם בעייה זו והזמינה אצל הסופר אורי אורלב סידרת מישי דרים בנושא יתמות המילחמה. הצלחת הסידרה עברה את כל גבולות הממשער, ויצרה קשר רב בין עורכי המישיד לבין מאות ילדים בחבי הארץ. קשר זה הביא את אורי אורלב לרכז את סיפורי הסידרה בספר *

סיפור של אורלב הוא מן המעלים שבסיפורי-הילדים שראו אור בשנים האחרונות. זהו ספר ישר ולא מצועצע, הכתוב בלשון עיברית פשוטה ומצליחה להביא אל היל-דים מצב טראגי ויכולת עמידה בו. הספר מתאר בגוף ראשון את קורותיו של הילד המספר, החיים שהוא רוקם מסביב לחיית החושך שלו.

מהי חיית החושך ?

"היא גרה בחושך תחת המיטה שלי. כיסם היא עושה את עצמה קטנה. אבל בלילה, כיור אחרי שאבא מכבה את האר, היא מתנפחת. היא ירעתי להתנפח רק בחושך. כאשר היא מתכווצת..." אלה הן מילות הפתיחה של הסיפור. עם התגלות חיית-החושך לילד המספר הוא הופך מנהל ומפחד. הוא מנסה להשכיכה בחושבות החיה אינה בעתרת לו, ולכן : "עצמתי את עיני וראיתי אר כראשי חלמתי חלומות מוארים כראשי כדי שלא תוכל להיכנס..."

לאחר הפצחות רבות של הילד-המספר, חיית-החושך אינה מגיבה להפצרותיו של הילד והוא ארוב לה : "רק כשהחילה להזיו את הווילון שלפתי את הפנס של אבא והארתי אותו. זה היה סיודו ! כאילו קש כה חור, כי אר הפנס ניכנס לתוכה ופיוז אותה לכל הצדדים...". והמאמצים הרבים של הילד-המספר, הביאו ליצירת יד-דות בינו לבין חיית-החושך : "לחצרת בערב המשכתי לספר לחיית החושך סיפורים הרבה זמן עד שערדמתי וכשנרדמתי חלמתי חלום רע, חלום שאני חולם הרבה פעמים, בוכה ומתעורר בגללו. אני חולם על דבורה העומדת על הכרית שלי ועוקפת. אבל עוד לפני שהתי-חלתי לכסות ולהתשרר יצאה חיית-החושך וכאה לחלומי וגירשה את הדבורה..."

הילד-המספר הופך את חיית-החושך לאימתו. הוא לוקח אותה לבית-הספר, ומכניס אותה לקופסת-פח קטנה

* אורי אורלב, חיית החושך, הוצאת עם עובד, 58 עמודים.